

Discourse Markers กับการอ่านข้อเขียนทางวิชาการ

ผ่าน บาลโพธิ์

ในปัจจุบันการอ่านข้อเขียนทางวิชาการที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะข้อเขียนที่เป็นภาษาอังกฤษ นับว่ามีความสำคัญต่ออาชีพการงานและต่อการดำรงชีวิตโดยทั่วไปมากขึ้น และกับอาชีพหลาย ๆ อาชีพนั้น การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเกือบจะกล่าวได้ว่ามีความจำเป็นเอาที่เดียว แต่การอ่านเพื่อผลทางวิชาการก็มีได้กระทำได้ง่ายๆ เหมือนการอ่านเรื่องทั่วๆ ไป การอาศัยเพียงความรู้ด้านไวยากรณ์และศัพท์เท่านั้นไม่สามารถจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถ่องแท้จนสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการที่ผู้อ่านจะสามารถติดตามความรู้ ความคิด และข้อเสนอแนะต่างๆ ในทางวิชาการได้เป็นอย่างดีนั้น ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลประกอบไปด้วย ดังที่ Michael Smithies¹ กล่าวไว้ว่า การที่จะอ่านได้ดีนั้น ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการสืบสาวเหตุผลและความสามารถในการสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล และนอกจากนี้ Frank Smith² ก็ได้กล่าวไว้ว่าอย่างชัดเจนว่าการรู้ศัพท์แต่เพียงอย่างเดียวก็ช่วยการอ่านได้ไม่มากนัก เพราะความหมายของประโยคมิใช่ผลรวมของความหมายของคำแต่ละคำในประโยค Ronald Mackay กับ Alan J. Mountford³ ก็ได้กล่าวเกี่ยวกับการอ่านข้อเขียน

¹ Michael Smithies, *Advanced English Comprehension Texts for Science Students*, London : Collier-Macmillan Publishers, 1972. p. 1.

² Frank Smith, *Understanding Reading*, New Jersey : Holt, Rinehart and Winston, 1971. p. 36.

³ Ronald Mackay and Alan J. Mountford, "The Teaching of English for Special Purposes : Theory and Practice" in *English for Specific Purposes* by Ronald Mackay and Alan J. Mountford (eds.), London : Longman, 1978. p. 19.

ทางวิชาการไว้ในทำนองเดียวกันว่า การเอาใจใส่แต่เพียงด้านไวยากรณ์และศัพท์ช่วยการอ่านได้น้อยมาก ผู้อ่านควรจะคำนึงถึงหน้าที่ในด้านการสื่อความหมายของภาษามากกว่า และในขณะเดียวกันก็ได้เสนอแนะว่าผู้อ่านสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการตีความสิ่งที่อ่านได้โดยการอาศัยความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (inter-sentential relationships) นอกจากนี้ Louis Trimble⁴ ก็ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า การที่ผู้อ่านจะสามารถจับใจความของสิ่งที่อ่านได้มากที่สุดและรวดเร็วที่สุดนั้น ผู้อ่าน จะต้องทราบหน้าที่ของข้อความแต่ละย่อหน้าที่อ่าน โดยการสังเกตด้วยคำหรือข้อความที่จะช่วยบอกความสัมพันธ์ระหว่างข้อความเท่าที่ปรากฏอยู่ในเรื่องที่อ่าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เราสามารถอ่านข้อเขียนทางวิชาการได้ดีขึ้นก็ได้แก่การที่ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างใช้ความรู้ความคิดและจะต้องเข้าใจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างข้อความต่างๆ ทั้งข้อความระดับประโยคระดับย่อหน้าหรือระดับที่ใหญ่กว่าระดับย่อหน้า โดยการอาศัยสิ่งชี้แนะทางภาษาที่จะช่วยบอกหน้าที่หรือบอกความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ ดังนั้นบทความเรื่องนี้จึงเสนอข้อคิดเห็นและแนวทางในอันที่จะนำความรู้เรื่อง discourse markers มาช่วยในการอ่านข้อเขียนทางวิชาการและในขณะเดียวกันก็จะเป็นการรวบรวมตัวอย่างของ markers ที่มีประโยชน์ต่อการอ่านมาเสนออีกด้วย

อันที่จริงคำว่า discourse markers ในที่นี้ก็เป็นที่รู้จักกันในชื่ออื่น ๆ หลายชื่อ เช่น conjunctions, transitional words, transitional expressions, signal words, sequential signals, thought connectors, rhetorical markers, illocutionary markers แต่อย่างไรก็ตามคำเหล่านี้ต่างก็มีความหมายไม่เท่าเทียมกันเสียทีเดียวและหลายคำก็มีความหมายแคบกว่าคำว่า discourse makers มาก คำว่า discourse markers ในที่นี้หมายถึงบรรดาคำ วลี หรือประโยคที่เป็นตัวบอกหน้าที่หรือความสัมพันธ์ของข้อความ marker ที่อยู่ในรูปของคำก็เช่น “moreover” ในรูปของวลีก็เช่น “in conclusion” และในรูปของประโยคก็เช่น Let me illustrate my point. หรือ Now, let me summarize what I have proposed.

ประโยชน์ที่สำคัญที่จะได้จากความรู้ความเข้าใจเรื่อง discourse markers ก็คือจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้นและถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะ discourse markers สามารถช่วยผู้อ่านได้ในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

⁴ Louis Trimble, “A Rhetorical Approach to Reading Scientific and Technical English” *Forum* (October, 1979), p. 4, 21.

1. **ช่วยให้ผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องได้ง่ายและสะดวก** ทั้งนี้เพราะ discourse markers จะทำหน้าที่เสมือนป้ายบอกทางที่คอยบอกให้ผู้อ่านทราบอยู่ตลอดเวลาว่าผู้เขียนกำลังจะกล่าวเกี่ยวกับสิ่งใดและจะเขียนไปในทิศทางใด เช่นเมื่อพบคำว่า “however” ก็เป็นที่เข้าใจได้ทันทีว่าผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงข้อความที่ขัดแย้งกันกับข้อความที่กล่าวไปแล้ว หรือเมื่อพบคำว่า “in other words” ก็แสดงว่าผู้เขียนกำลังจะย้ำข้อความที่เพิ่งกล่าวถึง โดยที่การย้ำอาจเป็นการใช้ถ้อยคำให้ง่ายขึ้นก็ได้ หรือเมื่อพบข้อความที่ว่า “Let me now summarize the main points than have been made in this chapter” ก็จะทราบได้ทันทีว่าผู้เขียนต้องการจะสรุปจุดสำคัญๆ ที่เขากล่าวถึง หรือเมื่อพบข้อความที่ว่า “Another reason is that.....” ผู้อ่านก็จะเข้าใจได้ทันทีว่าผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงเหตุผลประการหนึ่งนอกจากนี้ คำว่า “another” ก็ยังช่วยบอกผู้อ่านให้ทราบอีกด้วยว่าผู้เขียนได้กล่าวถึงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวถึง อยู่มาแล้วอย่างน้อยก็หนึ่งเหตุผล

2. **ช่วยให้ผู้อ่านสามารถปรับวิธีอ่านได้อย่างเหมาะสม** ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้อ่านทราบหน้าที่ของ discourse markers ผู้อ่านก็ย่อมจะสามารถบอกหน้าที่ (function) ของข้อความแต่ละตอนได้ด้วย และเมื่อทราบหน้าที่ของข้อความแต่ละตอน ผู้อ่านก็ย่อมตัดสินใจได้ว่าจะอ่านข้อความนั้นอย่างไร เช่น หากทราบว่าข้อความย่อหน้านั้นเป็นการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และหากผู้อ่านไม่ต้องการรายละเอียดในตอนนั้นมากนักก็อาจอ่านเพียงผ่านๆ หรืออาจไม่อ่านเลยก็ได้ ข้อพิสูจนในเรื่องนี้จะไม่ยุ่งยากนัก ท่านลองนึกถึงเวลาที่ท่านอ่านนวนิยาย และท่านต้องการทราบแต่เพียงว่าใครทำอะไร ท่านก็จะพบว่าท่านไม่ได้อ่านการบรรยายรายละเอียดต่างๆ มากนัก ในทางตรงกันข้าม หากเป็นข้อความสำคัญที่ท่านต้องการรายละเอียดท่านอาจจำเป็นต้องอ่านข้อความนั้นอย่างละเอียดละออกก็ได้ กล่าวโดยสรุป ความรู้ความเข้าใจหน้าที่ของ discourse marker จะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจได้ว่า จะ skip, skim, scan หรือจะต้อง read between the lines ได้นั่นเอง

3. **ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเดาความหมายของคำยากหรือคำที่ไม่ทราบความหมาย** การให้ความหมายที่เหมาะสมแก่คำในประโยคนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่การให้ความหมายก็มีได้หมายความว่าผู้อ่านจะต้องอาศัยพจนานุกรมอยู่เสมอ การใช้ context clues ก็นับว่าเป็นวิธีที่ดียิ่งเพราะนอกจากจะไม่เสียเวลาเปิดพจนานุกรมบ่อยๆ แล้ว ความหมายที่ให้อีกมักจะตรงกับเรื่อง

ที่อ่านมากอีกด้วย อันที่จริงคำที่เราอาจต้องให้ความหมายในที่นี้ก็มีได้หมายถึงเพียงคำยากหรือคำที่เราไม่ทราบความหมายมาก่อนเท่านั้น เพราะคำที่เราพบเห็นเสมอๆ ก็อาจกลายเป็นคำที่มีปัญหาได้ ทั้งนี้เพราะการที่คำยังเป็นที่ยึดกันมากเท่าไรก็ยิ่งมีความหมายมากขึ้นตามไปด้วย discourse markers ก็เป็น context clues อีกชนิดหนึ่งที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ในการให้ความหมายแก่คำหรือแก่ประโยคได้ ในเรื่องนี้ J.S. Steinberg⁵ ก็ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนในเรื่องการให้ความหมายแก่คำโดยอาศัยแนวแนะต่างๆ ทางภาษาเช่นการอาศัย definition, contrast และ connectives

ตัวอย่างการเดาความหมายของคำโดยอาศัย discourse markers ก็เช่น

- 1) He is an *inebriate*, that is, he is a person who is always drunk.

จากประโยคนี้เราทราบความหมายของคำว่า *inebriate* ได้จากการทราบว่า *that is* คือ marker ที่ใช้นำหน้าการให้ความหมายแก่คำหรือนำหน้าข้อความที่ผู้เขียนตั้งใจจะย้ำความหมายของข้อความที่อยู่ข้างหน้า

- 2) Although the task was *arduous*, everyone had done it very successfully.

จากประโยคนี้เราทราบความหมายของคำว่า *arduous* ได้โดยอาศัยความขัดแย้งกันของข้อความก่อนแรกและก่อนหลัง และคำสำคัญที่ช่วยให้เราทราบความขัดแย้งนั้นก็คือ *although* ผู้เขียนเชื่อว่าหากเราไม่ทราบหน้าที่คำความหมายของคำว่า *although* เราก็คงจะเดาความหมายของคำว่า *arduous* ได้ยากอย่างยิ่งทีเดียว

4. The **percussion** such as drums, tambourines, and cymbals, are urgently needed.

จากประโยคนี้เราพอจะเดาความหมายของคำว่า *percussion* ได้ว่า หมายถึงเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับให้จังหวะ โดยอาศัยตัวอย่างที่มีอยู่ในประโยค แต่การที่จะทราบว่า *drums, tambourines* และ *cymbals* เป็นตัวอย่างของ *percussion* นั้นก่อนอื่นเราก็ต้องทราบว่า *such as* ใช้นำหน้าข้อความที่เป็นตัวอย่าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ *such as* จะเป็นคำที่ช่วยบอกให้ผู้อ่านทราบว่ากำลังจะมีตัวอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เขียนเพิ่งกล่าวถึงตามมา

⁵ J.S. Steinberg, "Context Clues as Aids in Comprehension" *Forum* (April, 1978), p. 8.

5. **ช่วยให้ผู้อ่านสามารถทายล่วงหน้าได้ว่าข้อความชนิดใดกำลังจะมา** ความสามารถในการทายล่วงหน้ามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการอ่านอย่างยิ่ง เพราะการอ่านในสิ่งที่เราพอจะรู้แนวทางอยู่แล้วนั้นจะช่วยให้เรามองเห็นส่วนสำคัญ ๆ (component parts) หรือโครงสร้างของเรื่องที่เราได้อ่านได้ง่ายขึ้น และยังจะช่วยให้เราสามารถเลือกความหมายที่เหมาะสมที่สุดให้แก่ข้อความที่อ่าน ความสามารถเช่นนี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ถูกต้องยิ่งขึ้นด้วยเกี่ยวกับเรื่องความสามารถในการคาดคะเน Constance Weaver⁶ กล่าวว่าว่านักอ่านที่อ่านได้อย่างคล่องแคล่วนั้นล้วนเป็นผู้ที่ต้องอาศัยแนวแนะทางภาษา ทั้งด้านโครงสร้างและด้านความหมาย ช่วยให้สามารถทายล่วงหน้าได้ว่าข้อความชนิดใดกำลังจะมา เพื่อที่จะสามารถลดบรรเทาความหมายต่าง ๆ ที่ข้อความนั้นอาจมีให้น้อยลง ความสามารถเช่นนี้จะยอมเป็นความสามารถที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่าน ได้รวดเร็วและถูกต้องอย่างแน่นอน

6. **ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตรวจสอบความเข้าใจ** ในการกระทำสิ่งใดก็ตามหากผู้กระทำสามารถตรวจสอบได้ว่าการกระทำนั้นถูกต้องหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผู้กระทำก็ย่อมเกิดความมั่นใจและจะสามารถแก้ไขอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ที่จะทำให้งานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จได้ ในการอ่านก็เช่นกัน การตรวจสอบความเข้าใจนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งหนึ่งที่จะช่วยผู้อ่านในเรื่องนี้ได้ก็คือ discourse markers ทั้งนี้เพราะเมื่อ discourse markers สามารถช่วยให้ผู้อ่านทราบแนวทางการเขียน จนสามารถติดตามและเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี discourse markers ก็ย่อมใช้ช่วยในการตรวจสอบความเข้าใจได้ด้วย เช่นอาจใช้ช่วยในการตรวจสอบความหมายของคำ ความหมายของประโยค หรือแม้กระทั่งความหมายของข้อความระดับย่อหน้า

ตัวอย่าง Discourse markers

ผู้เขียนได้กล่าวถึงประโยชน์ของ discourse markers ต่อการอ่านมาพอสมควร ต่อไปนี้ใคร่ขอยกตัวอย่าง discourse markers ที่มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ผู้เขียนได้พยายามจัด discourse markers ออกเป็นหมวดหมู่ตามหน้าที่ด้านความหมายและประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับแต่ markers บางคำอาจถูกจัดอยู่ได้เกินกว่าหนึ่งกลุ่ม เช่นคำว่า "while" อาจอยู่ได้ทั้งกลุ่มที่แสดงความขัดแย้ง (contrast) และกลุ่มที่บอกเวลา หรือคำว่า "as" ก็อาจจัดอยู่ได้ทั้งกลุ่มที่บอกการเปรียบเทียบ (comparison) บอกสถานภาพ (state) บอกเหตุผล (reason) และบอกเวลา กลุ่มของ discourse markers มีดังนี้

⁶ Constance Weaver, *Psycholinguistics and Reading: From Process to Practice*, Massachusetts: Winthrop Publishers, Inc., 1980. pp. 84-85.

DISCOURSE MARKERS

SEMANTIC FUNCTIONS	MARKERS
1. ADDITION	and, also, moreover, besides, furthermore, in addition, in addition to, another, the next, the last, finally
2. EXEMPLIFICATION	for example, for instance, in fact, particularly, specifically, such as, e.g., as, thus, except that, all but, for a brief example, especially
3. ENUMERATION	first (ly), secondly, thirdly...
4. COMPARISON	as, as... as, as if, like, in a like manner, in the same manner, likewise, similarly, as much as, just the same as..., just as
5. CONTRAST AND CONCESSION	but, however, on the other hand, though, although, even though, even so, yet, and yet, nevertheless, rather, still, and still, otherwise, while, after all, all the same, instead, instead of, conversely, in spite of, despite the fact that, despite this fact, despite (V-ing), on the contrary, in contrast, in contrast to this, nonetheless, notwithstanding, unlike, in opposition to, whilst
6. CONDITION	if, unless, on the condition that, provided that, as long as, when, whenever, if when, only if, while, where, suppose, supposing, supposing that, assuming that
7. TIME SEQUENCE	first (ly), in the beginning, originally, then, next, later, before, after, after that, after a while, afterwards, the next..., now, when, while, meanwhile, at the same time, in the meantime, subsequently, as, as soon as, until firstly, secondly, thirdly..., eventually, finally, the last, the end, so far, shortly after, earlier, earlier this...
8. RESTATEMENT OR REPETITION	that is, in other words, that is to say, in fact, indeed, briefly, or
9. CAUSE AND EFFECT OR RESULT	so, thus, hence, consequently, accordingly, therefore, as a result, because, because of, on account of, owing to, since, due to the fact that, so that, so... that, such...that, in such a way that, so much so that

SEMANTIC FUNCTIONS	MARKERS
10. CONCLUSION OR SUMMARY	in conclusion, in short, in brief, in summary, in a nutshell, therefore, thus, consequently, all these, after all, on the whole, so, hence, accordingly
11. ALTERNATIVE	or, either... or, alternatively, one or the other, whether... or... or...
12. POSSIBILITY	probably, perhaps, possibly, maybe, most likely, likely
13. CERTAINTY	certainly, of course, without doubt, doubtless, obviously, exactly, undoubtedly, no doubt
14. EMPHASIS	in fact, indeed, in particular, particularly of course, really, also, not only... but also, moreover, furthermore, in addition, actually, as a matter of fact, certainly
15. DEFINITION	in other words, which means, which is, that is, that means
16. CLASSIFICATION	types of, kinds of, sorts of into { groups types kinds categories areas
17. REASON	because, for, since, as, because of
18. REFERENCE	according to, from, in,
19. PURPOSE	in order to, in order that, for, to, so that, such that, for the purpose of
20. COMMENT/OPINION	strangely, interestingly, interestingly enough; paradoxically, frankly, personally, curiously enough
21. GENERALIZATION	generally, generally speaking, in general, on the whole, as a rule, by and large
22. EXPLANATION OR CLARIFICATION	that is to say, in other words, that is, i.e., thus, namely which means
23. REINFORCEMENT	again, and, also, moreover, furthermore, in addition
24. STATE	as
25. PREDICTION	if

ข้อเสนอแนะในการสอน

การสอนให้ผู้เรียนรู้จักอาศัย discourse markers เพื่อช่วยให้การอ่านดีขึ้นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นวิธีที่ผู้เขียน ได้ทดลอง ใช้มาแล้วและรู้สึกว่าจะเป็นวิธีที่ให้ผลดี วิธีการมีดังนี้

1. การเน้นให้ผู้เรียนทราบหน้าที่ด้านความหมาย (semantic functions) ของ discourse markers ที่กล่าวเช่นนี้เพราะความหมายหรือคำแปลกับหน้าที่ด้านความหมายของคำหรือข้อความนั้นมิใช่สิ่งเดียวกัน เช่น “but” หมายความว่า “แต่” ในภาษาของเรา แต่หน้าที่ด้านความหมายก็คือเพื่อบอกหรือแสดงความขัดแย้ง (contrast) ในขณะเดียวกัน การรู้ว่า “but” หมายความว่า “แต่” โดยมิได้มีความเข้าใจว่า “แต่” ในที่นี้ใช้เพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่าข้อความหน้า “but” และหลัง “but” ต่างกัน ก็ไม่เกิดประโยชน์มากนัก

2. การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทายล่วงหน้าได้ว่าข้อความชนิดใดอยู่หน้าหรืออยู่หลัง discourse markers ที่ต้องการสอน การฝึกเช่นนี้จะช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้น และถูกต้องยิ่งขึ้น การฝึกอาจทำได้ทั้งในขณะใช้แบบเรียน และการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม เช่นอาจใช้วิธีซักถามในขณะอ่านบทอ่านในแบบเรียน หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกต่อข้อความจากประโยคที่เตรียมไว้ก็ได้ หรืออาจใช้บทชนิดเติมคำ โดยเลือกตัดเฉพาะ markers ที่สำคัญก็ได้

3. การฝึกให้ ผู้เรียนหาใจความสำคัญ (main idea) หรือหา major supporting details ของเรื่องที่อ่านโดยอาศัย markers วิธีการก็คือการให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้ หรือวงกลม markers ทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในบทอ่าน แล้วอ่านข้อความหน้าหรือหลัง markers เหล่านั้นอย่างผ่าน ๆ (skim) แล้วสรุปใจความสำคัญหรือบอก major supporting details

4. การฝึกให้ผู้เรียนสามารถเดาความหมายของคำ วิธีการอาจทำได้ง่าย ๆ ด้วยการเลือกประโยค หรือข้อความจำนวนหนึ่งมาเป็นแบบฝึกหัด ให้ผู้เรียนฝึกโดยที่ประโยคที่กล่าวถึงในที่นี้จะต้องเป็นประโยคที่มีคำยากอยู่หนึ่งคำและมี marker ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเดาความหมายของคำยากนั้นได้รวมอยู่ด้วย แต่แบบฝึกหัดที่ใช้ในระยะแรกควรเป็นแบบฝึกหัดที่ง่าย และมี context ที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนทราบแนวทางในการอาศัย discourse markers ช่วยในการเดาความหมายของศัพท์เสียก่อน จากนั้นจึงค่อยใช้แบบฝึกหัดที่ยากขึ้น

5. การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างข้อความโดยอาศัย discourse markers วิธีการเตรียมแบบฝึกหัดอาจทำได้หลายวิธี เช่น

1) ให้ประโยคมาเป็นคู่ ๆ ประมาณ 10–15 คู่ ประโยคแต่ละคู่ จะต้องมีความสัมพันธ์ที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น อาจเป็นการยกตัวอย่าง การอธิบายความหมาย หรืออาจเป็นการบอกเหตุผลก็ได้ และในประโยคแต่ละคู่จะต้องมี marker ที่แสดงความสัมพันธ์นี้ไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย แต่ข้อควรระวังในการใช้แบบฝึกหัดนี้ก็คือในการอ่านจริงนั้นเรามีได้อ่านประโยคเพียงสองประโยคแล้วก็สรุปใจความ หากแต่เรามากก็ต้องอ่านข้อความหลาย ๆ ประโยคร่วมกัน จึงจะสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการฝึกในเรื่องนี้จึงควรเป็นการฝึกในระยะแรก ๆ เท่านั้น และนอกจากนี้ ผู้อ่านแต่ละคนก็อาจมองความสัมพันธ์ของประโยคทั้งคู่ไปคนละอย่างก็ได้ ดังที่ Vivian Horn⁷ กล่าวว่าความสัมพันธ์ของข้อความบางครั้งก็มีได้เกินกว่าหนึ่งอย่าง และแม้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะไม่เหลื่อม (overlap) กันเลยคนสองคนก็อาจมองความสัมพันธ์ไปคนละอย่างก็ได้

2) ใช้วิธีการเดียวกับข้อแรก แต่ระหว่างข้อความประโยคแรกกับประโยคหลังของข้อความทั้งสองเอาเอง การฝึกนี้ยากขึ้น และคำตอบก็มากขึ้น ดังนั้นหากท่านจะใช้แบบฝึกหัดนี้ ท่านควรพยายามคิดหาคำตอบหลาย ๆ อย่างไว้ด้วย และทางที่ดีท่านควรใช้วิธีชักถามให้ผู้เรียนได้คิดอยู่ตลอดเวลา หรืออาจแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วให้ แต่ละกลุ่มพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละคู่ พร้อมกับเสนอแนะ marker ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อความนั้น ๆ ชัดเจนขึ้น

3) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านที่มี markers อยู่หลาย ๆ คำ แล้วให้บอกความสัมพันธ์ของประโยคแต่ละประโยคในบทอ่านนั้น แต่แบบฝึกหัดนี้ค่อนข้างจะยากและในการอ่านจริงบางครั้งเราไม่จำเป็นต้องบอกความสัมพันธ์ ระหว่างข้อความ ออกมาอย่างชัดเจน เราก็สามารถเข้าใจข้อความนั้นได้ ดังนั้นบางครั้งเราก็อาจเลือกฝึกเฉพาะความสัมพันธ์ที่เราจะพบเห็นอยู่เสมอก็ได้ เช่นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการยกตัวอย่าง การอธิบายความ การย้ำความ การให้ความหมาย การเพิ่มข้อความเข้ามา การสรุป การเปรียบเทียบ การให้เหตุผล และการจัดหมวดหมู่

6. การเน้นให้ผู้เรียนทราบว่าการทำความเข้าใจข้อความระดับประโยคที่รวมกันเป็นระดับย่อหน้า นั้นมิได้สื่อความหมายเป็นอิสระในตัวเองเสมอไป หากแต่ความหมายของประโยคต่าง ๆ ต่างก็

⁷ Vivian Horn, "Teaching Logical Relationships in Written (December, 1969), p. 295.

สนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้นในการอ่านเราจึงมีได้ต้องการทราบเพียงว่าประโยคมีหน้าท้อย่างใด แต่สิ่งที่เราต้องการทราบก็คือข้อความทุก ๆ ประโยคเมื่อรวมกันเป็นเรื่องราว (discourse) นั้น มีหน้าท้อย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในข้อความแต่ละย่อหน้านั้นผู้เขียนต้องการจะบอก สิ่งใดแก่ผู้อ่าน หรือเมื่อมองในระดับที่กว้างขึ้น คือในระดับบทความ เราควรจะทราบว่าจุด มุ่งหมายที่สำคัญของบทความทั้งบทความนั้นคืออะไร และในขณะที่เดียวกันผู้เรียนควรจะได้รับ การฝึกฝนให้สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริง (fact) และสิ่งใดเป็นข้อคิดเห็น (opinion) วิธีการฝึกก็ไม่ยุ่งยากนักเราอาจหาบทอ่าน หรือบทความจากตำราวิชาการ หรือจากนิตยสารวิชา การต่าง ๆ มาเป็นแบบฝึกหัดสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำก็คือจะต้องบอกหน้าที่ของข้อความแต่ละตอน และบอกจุดมุ่งหมายของบทความโดยอาศัย discourse markers เป็นเครื่องช่วย

ข้อควรระวัง

ข้อควรระวังที่สำคัญในการสอนอ่านโดยวิธีนี้ก็คือ การทราบหน้าที่ของ markers มี ส่วนช่วยให้อ่านได้ชัดเจนก็จริง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ได้หมายความว่า การไม่ทราบหรือไม่ทัน เฉลียวใจเกี่ยวกับหน้าที่ของ markers ที่อ่านพบ จะทำให้อ่านไม่เข้าใจไปเสียหมด ทั้งนี้ก็เพราะ แม้ว่าจะไม่มี markers อยู่อย่างพร้อมมูลในข้อความที่อ่าน เราก็ยังสามารถเข้าใจข้อความที่อ่านได้ ทั้งนี้ก็เพราะเราอาจใช้ความสามารถอื่น ๆ ความรู้ทั่วไป และประสบการณ์ มาช่วยในการอ่านได้ และนอกจากนี้การอ่านชนิดที่ต้องคอยมองหาแต่ markers ก็ดูจะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เพราะมีบ่อยครั้งที่นักเขียนมิได้ใส่ markers เอาไว้ นอกจากนี้วิธีอ่านที่ดี ๆ ก็มีอยู่หลายวิธี ด้วยกัน วิธีที่กำลังเสนอนี้อยู่ก็เป็นเพียงวิธีหนึ่งเท่านั้น ผู้เขียนเห็นว่าทางที่ดีในการสอนอ่านนั้น เราควรสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้วิธีอ่านหลาย ๆ วิธีร่วมกันจึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานจนเกินไป

หนังสืออ้างอิง

- Horn, Vivian, "Teaching Logical Relationships in Written Discourse", *TESOL Quarterly* (December, 1969), pp. 291-296.
- Mackay, Ronald and Alan J. Mountford, "The Teaching of English for Special Purposes : Theory and practice", in *English for Specific Purposes* by Ronald Mackay and Alan J. Mountford (eds.) London : Longman, 1978. pp. 2-20.
- Smith, Frank, *Understanding Reading*, New Jersey : Holt, Rinehart and Winston, 1971.
- Smithies, Michael, *Advanced English Comprehension Texts for Science Students*, London : Collier-Macmillan Publishers, 1972.
- Steinberg J.S. "Context Clues as Aids in Comprehension" *FORUM* (April, 1978), pp. 6-9.
- Trimble, Louis "A Rhetorical Approach to Reading Scientific and Technical English", *FORUM* (October, 1979), pp. 2-5, 21.
- Weaver, Constance *Psycholinguistic and Reading : From Process to Practice*, Massachusetts : Winthrop publishers, Inc., 1980.